

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Пријемни испит
за филолошке гимназије и одељења
ТЕСТ ИЗ МАЂАРСКОГ ЈЕЗИКА
2015/16.

FELVÉTELI TESZT
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOMBÓL
2015/16.

РЕШЕЊА

JAVÍTÓKULCS

1. Az alábbi képen Szanyi Péter szobrát láthatod, amely Budapesten található a VIII. kerületben. Egy általad is ismert házi olvasmányból való a jelenet. Ki a regény szerzője? Mi a mű címe?

a) A mű szerzője: Molnár Ferenc

2 pont

A regény címe: *A Pál utcai fiúk*

b) A regény melyik műnembe tartozik?
epika

2 pont

2. a) Nevezd meg egy Arany-balladát!
Írd a vonalra a címét!

3 pont

A walesi bárdok, Szondi két apródja, stb.

b) Sorolj fel legalább három olyan sajátosságot, ami a balladát jellemzi! 3 pont
Egyesíti a három műnem sajátosságait, balladai homály, a cselekményt sűrítve közli, párbeszédes stb.

c) Sorolj fel három lírai műfajt! 3 pont
Himnusz, óda, dal, elégia, epigramma, episztola, szonett, rapszódia stb.

3. Legyél újságíró! Az alábbi Arany János-balladarészlet alapján képzelj el, mi történhetett, és írd rövidhírt a Magyar Szóba! Miközben összefoglalod a történetet, ügyelj arra, hogy a cikk tartalmazza a hír öt ismervét: szerepeljen benne, hogy ki mit, mikor, hol és miért csinált! Ne feledkezz meg a címadásról sem!

5 pont

„Ágnes asszony a patakban
Fehér lepedőjét mossa;
Fehér leplét, véres leplét
A futó hab elkapdossa.
Oh! [irgalom atyja](#), ne hagyj el.”

A műfaj sajátosságait figyelembe vevő, kreatív megoldásokat tartalmazó írásművek fogadhatók el.

4. Olvasd el a verset, és válaszolj!
ÁGAI ÁGNES: KAMASZSÁGOK

Akármit csinállok, rossz:
ha tűnődve heverészek,
tétlen naplopó vagyok,
ha teszek-veszek,
sosincs maradásom,
ha véleményt mondok,
nekem semmi se jó,
hogyha hallgatok,
nincs ítéletem.

a) Ki(k) beszél(nek) a versben? 2 pont

A kamasz és a szülők, vagy más felnőttek, pl. tanárok

b) Adj másik címet a versnek! 2 pont

__A kreativitást pontozzuk, de legyen köze a címnek a szöveghez, pl.: Kamasz-panasz, Az örök kételkedő, Tűnődő naplopás? stb.

c) Értelmezd az utolsó sort! 2 pont

__Pl.: Nincs semmiről véleményem, nekem minden mindegy, a felnőttek legalábbis így látják, ők ítélkeznek felettem. Minden kreatív értelmezés elfogadható.

d) Melyik műnembe tartozik a szöveg?

líra 2 pont

5. Csepella Olivér rendhagyó képregényt készít *Nyugat+Zombik* címmel. A következő feladat esetében ki kell találnotok, mely neves írók és költők láthatók az általa készített grafikákon!

Neve: Kosztolányi Dezső

2 pont

(Súgó: Ő írta a *Szegény kisgyermek panaszai* című versciklust/versfüzért.)

Neve: Móricz Zsigmond

2 pont

(Súgó: Ő írta a *Hét krajcár* című novellát.)

Neve: Babits Mihály

2 pont

(Súgó: Ő írta a *Vasárnapi impresszió, autón* című verset.)

6. Az alábbiakban Kollár Árpád *Milyen madár* című kötetéből közlünk egy verset. Olvasd el figyelmesen, majd válaszolj a kérdésekre!

Ki mondta

honnan van a madárnak hangja,
a madártól vagy attól, akiről nem tudunk semmit,
ki mondta, hogy legyen a verébnek tolla,
és a bokorba bújjon el a karvaly elől,
ki akarta, hogy legyen nekem is fülem,

hogy legyen arcom meg kezem is hozzá,
és a kezem olyan ügyetlen legyen,
hogy ne tudjak megfogni egy galambot,
és ki hagyja, hogy mindig mindent elfelejtsek,
ami szerintetek annyira fontos.

a) Ki szólal meg ebben a versben? 2 pont

Egy gyerek.

b) Kihez intézi a szavait? 2 pont

A felnőttekhez, esetleg a szüleihez stb.

c) Milyen állatmotívumok szerepelnek a versben? 2 pont

Veréb, karvaly, galamb.

e) Milyen jelentősége lehet annak a ténynek, hogy mindegyik valamilyen madárfaj?

2 pont

A madarak a szabadság, a határtalanság, a felső világba repülés, a gondtalanság, a költői szárnyalás szimbólumai, metaforái.

f) Mi lehet az a mindenféle fontos dolog, amit a lírai én mindig elfelejt?

2 pont

Kreatív megoldások: a felnőtt-lét velejárói (tanulás, leckeírás, illemszabályok stb.).

7. Sorolj fel két olyan irodalmi művet (szerzőjük nevével együtt), amelyikben kutya szerepel!

4 pont

Fekete István: Bogács; Déry Tibor: Niki stb.

8. Fejtsd ki gondolataid olvasás és sziget párhuzamáról! Írj egy rövid, kb. 8 mondatos szöveget a témáról!

6 pont

(Súgó: Érezted-e már magadat olvasás közben úgy, mintha szigeten lennél?)

A szöveg szóljon a szigetről is és az olvasásról is, és a tanuló fejtse ki, hogy mi a hasonlóság, esetleg különbség a kettő között. Nyelvileg igényes legyen, legyen jól átgondolva, megsterkesztve! Az olvasás mint magányos, elhatárolódó tevékenység stb.

9. A következő szócikk-részletben egy magyar regényben gyakran használt idegen szóról olvashatsz. Töltsd ki az üresen hagyott helyeket!

5 pont

Einstand **Molnár Ferenc** (a regény szerzője) **A Pál utcai fiúk** (a regény címe) című népszerű regényéből közismertté vált régi pesti gyermeknyelvi kifejezés, amelyet olyan helyzetekre használunk ma is, amikor az erősebb jogán valakinek felháborító módon lefoglalják a tulajdonát.

Molnár Ferenc (a regény szerzője) így ír erről:

„Ez különleges pesti gyerekszó. Mikor valamelyik erősebb fiú golyózni, tollazni vagy szentjánoskenyér-magba – pesti nyelven: boxenlibe – játszani lát magánál gyöngébbet, s a játékot el akarja venni tőle, akkor azt mondja: Einstand (az idegen nyelvi kifejezés). Ez a csúf német szó azt jelenti, hogy az erős fiú hadizsákmánynak nyilvánítja a golyót, s aki ellenállni merészel, azzal szemben erőszakot fog használni. Az Einstand (az idegen szó) tehát hadüzenet is. Egyszersmind az ostromállapotnak, az erőszaknak, az ököljognak és a kalózsuralomnak rövid, de velős kijelentése.”

10. Az alábbiakban Klemm József *Kilencvenkilenc* című kötetének egyik haikuját közöljük. Válaszd ki az egyik sorát, és írd a sor felhasználásával egy újabb háromsoros verset (haikut), miközben megfigyeled, milyen ismérvei vannak ennek a műfornak!

3 pont

saját romjaim
felett állva csodálom,
milyen szép vagyok

Pl.:

**milyen szép vagyok
és arra is gondolok
más erről mit mond**

(A szótagszámot figyelmen kívül is hagyhatjuk az értékelésnél.)

11. Mely szópárokra igaz az, hogy eltérő mássalhangzóik egymásnak zöngés-zöngétlen párjai? Karikázd be a betűjelüket!

3 pont

- a) köt – köd
- b) mászol – mázol
- c) suhog – zuhog
- d) fizet – vizet
- e) kém - kén

12. Karikázd be azoknak a szavaknak a betűjelét, amelyek megfelelnek a SZÓTŐ + KÉPZŐ + KÉPZŐ + JEL + RAG képletnek! 4 pont

a) fényesítek

b) sorozásoknak

c) olvasgatnak

d) jószágosan

e) könyvelőkkel

13. Melyik szó ige? Húzd alá!

2 pont

írnám

írva

írnom

irat

irt

14. Minősítsd a kiemelt szavakat szófaji és mondatrészi szerepük szerint! 10 pont

	SZÓFAJ	MONDATRÉSZ
sietve távozott	<i>határozói igenév</i>	<i>módhatározó</i>
az átadott levél	<i>melléknévi igenév</i>	<i>minőségjelző</i>
átadott egy levelet	<i>ige</i>	<i>állítmány</i>
a barátom vidám	<i>melléknév</i>	<i>állítmány</i>
a vidám barátom	<i>melléknév</i>	<i>minőségjelző</i>

15. Ady Endre: *Párisban járt az Ősz* c. verséből idézzük az alábbi sorokat. Milyen stíluseszközöket ismersz fel bennük? Írd a meghatározást a példa melletti pontvonalra! *(Súgó: Egy példához több meghatározás is tartozhat!)*

3 pont

a) Füstösek, furcsák, búsak, bíborak

alliteráció (betűrím)

halmozás /felsorolás

b) A nyár meg sem hőkölt belé

megszemélyesítés

16. Ismert szólásainkban, közmondásainkban toldalékos formában (is) élnek a következő főnevek. Írj mindegyikhez egy-egy példát!

6 pont

LEHETSÉGES MEGOLDÁSOK:

fog (főnév!) Szemet szemért, fogat fogért. Ajándék lónak ne nézd a fogát! Fogához veri a garast. Foggal-körömmel ragaszkodik valamihez...

fa Addig hajlítsd a fát, amíg fiatal! Maga alatt vágja a fát. Nem látja a fától az erdőt ...

kutya Amelyik kutya ugat, az nem harap A kutya ugat, a karaván halad. Kutyából nem lesz szalonna. Egyik kutya másik eb.....

17. Szavak mássalhangzóit adtuk meg. Összesen hány különféle szót lehet alkotni, ha a vonal helyére csak hosszú magánhangzót írhatunk? Gyűjts össze minél többet, majd karikázd be a felsorolt igaz állítások betűjelét!

8 pont

C S _ R csőr, csűr csór Csér (= település ÉNY-MO, ill. madárfajta).

G Y _ R gyár, gyér, Győr, gyúr, gyűr,

S Z _ R szár, szír, szőr, szűr, szúr, szór.

ÁLLÍTÁSOK:

a) *Kevesebb mint 11 ilyen szó létezik.*

b) 11-nél több ilyen szó is létezik.

c) A szavak közül legalább 5 ige.

d) Legalább öt főnevet találunk közöttük.

e) A legkevesebb szót a C S _ R esetében lehet létrehozni.

18. A nyelvújítás a XIX. században több ezer új szót alkotott, ám ezek közül sok nem

honosodott meg a nyelvünkben – ilyenekre hozunk példát. Írd a nyelvújítási szó mellé

annak a szónak a betűjelét a felsoroltakból, amelyet ma használunk helyette! Egy szóhoz csak egy betű tartozhat!

3 pont

mozgony: C ... A) horgony

dalastyán: D..... B) pedagógus

nevelész: B ... C) gép

D) agg énekes

E) nyugdíjas

19. Lackfi János számos díjjal elismert magyar író, költő, műfordító, egyetemi oktató. Felismered-e, kinek, melyik vers alapján írta ezt a paródiát? Írd ide az eredeti vers címét / kezdősort, valamint a költő nevét!

3 pont

József Attila: Kedves Jocó! / De szeretnék gazdag lenni!

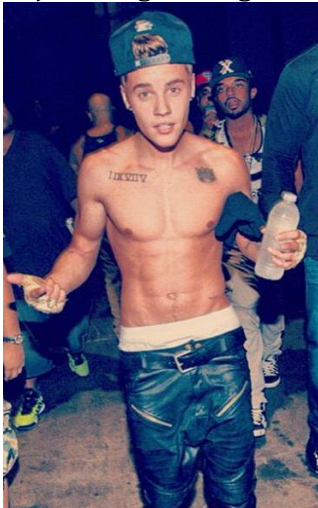
Lackfi János

DE SZERETNÉK KORÁN KELNI...

De szeretnék korán kelni,
Sóskával spenótot nyelni,
Jégeralsót, sapkát venni,
Szülői szidást viselni.

Amíg nekem prédikálnak,
Felveszem jégergatyámat,
Így aztán fű-fa láthatja,
Milyen frankó jégergatyá!

Nem is veszek rá más gatyát,
Utca hosszat mutogatják!
Félre csapom majd a sapkát,
Hej, boldog boldogtalanság!

„sapka félre csapva”

„jégergatyá”

20. Idén ünnepeljük József Attila születésének 110. évfordulóját: 1905. április 11-én született Budapesten. (Születésének dátumát jelölték ki a magyar költészet napjának.)

Az alábbi szöveget saját, 1937-ben készült önéletírása, a *Curriculum vitae* részleteiből állítottuk össze. Olvasd el figyelmesen, majd válaszolj a kérdésekre!

1905-ben születtem Budapesten. Apám – néhai József Áron – háromesztendős koromban kivándorolt [Amerikába], engem pedig az Országos Gyermekvédő Liga Öcsödre adott nevelőszülőkhöz. Itt éltem hatéves koromig, már ekkor dolgoztam, mint általában a falusi szegény gyerekek – disznópásztorkodtam. Hétesztendős koromban anyám – néhai Pócze Borbála – visszahozott Budapestre, s beíratott az elemi iskola II. osztályába. Anyám házaknál dolgozott, odajárt reggeltől estig, s én szülői felügyelet nélkül iskolát kerültem, csibészkedtem. A harmadikos olvasókönyvemben azonban érdekes történeteket találtam Attila királyról, és rávettem magam az olvasásra. Nem csupán azért érdekelték a hun királyról szóló mesék, mert az én nevem is Attila, hanem azért is, mert Öcsödön nevelő szüleim Pistának hívtak. A szomszédokkal való tanácskozás után a fülem hallatára megállapították, hogy Attila név nincsen. Ez nagyon megdöbbenett, úgy éreztem, hogy a létezésemet vonták kétségbe. Az Attila királyról szóló mesék fölfedezése, azt hiszem, döntően hatott ettől kezdve minden törekvésemre, végső soron talán ez az élményem vezetett el az irodalomhoz, ez az élmény tett gondolkodóvá, olyan emberré, aki meghallgatja mások véleményét, de magában fölülvizsgálja; azzá, aki hallgat a Pista névre, míg be nem igazolódik az, amit ő maga gondol, hogy Attilának hívják.

Kilencéves koromban kitört a világháború, egyre rosszabbul ment a sorunk. Úgy segítettem anyámnak, ahogy tudtam. Vizet árultam, fát és szemet loptam, hogy legyen fűtenivalónk. Színes papírforgókat csináltam és árusítottam a jobb sorban élő gyerekeknek. Kosarat, csomagokat hordtam a vásárcsarnokban stb.

1919 karácsonyán meghalt az anyám. Egy tavaszon és nyáron át vontatógőzösökön szolgáltam. Ekkor vizsgáztam magánúton a polgári negyedik osztályból.

A gimnázium VI. osztályát színjelesen végeztem. Már megjelentek első verseim is, 17 éves koromban írt költeményeimet a Nyugat publikálta. Csodagyerekeknek tartottak, pedig csak árva voltam.

A VI. osztály elvégzése után otthagytam a gimnáziumot meg az internátust. Kukoricacsősznek, mezei napszámosnak mentem Kiszomborra, és házitanítónak szegődtem el. Két kedves tanárom kérésére mégis elhatároztam, hogy érettségizem. A VII. és a VIII. osztályból összevont vizsgát tettem, s így egy évvel előbb végeztem, mint volt osztálytársaim.

Elhatároztam, hogy végképpen író leszek. Magyar–francia–filozófiai szakra iratkoztam a szegedi egyetem bölcsészeti karán. Napokat nem ettem, verseim honoráriumából fizettem lakásomat. Nagyon büszkévé tett, hogy Dézsi Lajos professzorom önálló kutatásra érdemesnek nyilvánított. De minden kedvemet elszegette az, hogy Horger Antal professzor kijelentette, hogy belőlem, míg ő megvan, soha nem lesz középiskolai tanár, mert „olyan emberre, ki ilyen verseket ír nem bízhatjuk a jövő generáció nevelését”. Sokszor emlegetik a sors iróniáját, s itt valóban arról van szó: ez a versem, Tiszta szívvel a címe, igen nevezetessé vált...

(400 szó)

a) Éltek-e még József Attila szülei 1937-ben, az önéletrajz megírásakor? Hogy derül ez ki a szövegből? 2 pont

Nem élnek. A megfogalmazásból derül ki: néhai József Áron , néhai Pőcze Borbála

b) Sorolj fel néhányat a foglalkozások közül, amiket gyerekkorában űzött, hogy eltartsa magát! 2 pont

Vizet árult, színes papírforgókat csinált és árusított, kosarat, csomagokat hordott a vásárcsarnokban stb.

c) Hol jelentek meg első versei? 1 pont

A Nyugatban

d) Melyik verse miatt tanácsolták el a tanári pályáról? 2 pont

Tiszta szívvel című verse miatt

e) Mi volt a vád? (saját szavaiddal fogalmazd meg!) 2 pont

Nem taníthat, nem lehet tanár az, aki ilyen (lázító, megbotránkoztató) verseket ír, nem bízhatják a fiatalok nevelését arra, aki elítélhető verseket ír stb.

f) Mikor, milyen alkalomhoz kapcsolódóan ünnepeljük a Magyar Költészet Napját? 2 pont

Április 11-én, József Attila születésnapján

g) Foglald össze saját szavaiddal, röviden (legalább 3 mondatban!), hogy miért volt sorsfordító József Attila számára, amikor elolvasta az Attila királyról szóló történeteket! Írásodban kötelezően legyen:

– 2 igenév

– 1 ellentétes mellérendelő összetett mondat!

Ügyelj a helyesírásra és a mondat szerkesztésre, ezeket is értékeljük! 7 pont

LEHETSÉGES MEGOLDÁSOK:

–2 igenév:

meghatározó élmény, **keresztelve** volt, **bizonyító** erejű, **befolyásolva** későbbi sorsát, kétségbe **vonva** létezését

Attila király története **meghatározó** volt számára, **gondolkodó** emberré nevelve a kisiskolás fiút.

– **ellentétes mellérendelő mondat:**

Attila volt a neve, **de** Pistának szólították.

Pistának szólították, **de** ő ezt nem fogadta el.

A nehéz sors nem tör meg, **hanem** megerősít.